

**УХВАЛА
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пашковського Леоніда Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини другої статті 40 Житлового кодексу України

Київ
15 січня 2025 року
№ 1-у(П)/2025

Справа № 3-164/2024(332/24)

Другий сенат Конституційного Суду України у складі:

Мойсик Володимир Романович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович,
Лемак Василь Васильович,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович (доповідач),
Юровська Галина Валентинівна,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пашковського Леоніда Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини другої статті 40 Житлового кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Пашковський Л.І. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/332 від 10 вересня 2024 року) визнати пункт 3

частини другої статті 40 Житлового кодексу України (далі – Кодекс) таким, що не відповідає статтям 3, 8, 21, 24, 47 Конституції України.

Згідно з пунктом 3 частини другої статті 40 Кодексу громадян знімають з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, у випадку „припинення трудових відносин з підприємством, установою, організацією особи, яка перебуває на обліку за місцем роботи, крім випадків, передбачених цим Кодексом та іншими актами законодавства України“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

Пашковського Л.І. 31 жовтня 2005 року взято на квартирний облік у Солом'янській районній в місті Києві державній адміністрації за місцем проживання як колишнього працівника міліції за списками осіб, які мають право на забезпечення житлом у першочерговому порядку. Крім того, 21 грудня 2005 року Пашковського Л.І. включено до контрольного списку працівників Національної академії внутрішніх справ України, які потребують поліпшення житлових умов і перебувають на квартирному обліку в районних державних адміністраціях (далі – Контрольний список).

Наказом Національної академії внутрішніх справ (далі – Академія) від 30 грудня 2010 року № 240 о/с Пашковського Л.І. звільнено зі служби в запас через хворобу, із 2011 року він є пенсіонером, отримує пенсію за вислугу років.

У 2019 році комісія із житлових питань Академії виключила Пашковського Л.І. з Контрольного списку, із чим він не погодився та звернувся до суду з позовом, у якому просив, зокрема, „визнати протиправним та скасувати індивідуальний акт, який оформлено протоколом засідання комісії з житлових питань Національної академії внутрішніх справ № 1 від 05.04.2019, в частині рішення про виключення позивача з контрольного списку працівників академії, які потребують поліпшення житлових умов і перебувають на квартирному обліку в районних державних адміністраціях; зобов'язати відповідача поновити

позивача в контрольному списку працівників Національної академії внутрішніх справ, які потребують поліпшення житлових умов і перебувають на квартирному обліку в районних державних адміністраціях“.

Київський окружний адміністративний суд рішенням від 29 лютого 2024 року відмовив Пашковському Л.І. у задоволенні адміністративного позову. Шостий апеляційний адміністративний суд постановою від 17 травня 2024 року апеляційну скаргу Пашковського Л.І. залишив без задоволення, а рішення Київського окружного адміністративного суду від 29 лютого 2024 року – без зміни.

Відмовляючи у задоволенні позовних вимог, суд першої інстанції звернув увагу на „відмінність правового регулювання у веденні квартирному обліку від ведення контрольного списку“, а суд апеляційної інстанції, підтримуючи доводи суду першої інстанції, зазначив, що „виключення позивача з контрольного списку НАВС жодним чином не впливає на його облік як громадянина, який потребує поліпшення житлових умов“.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 20 червня 2024 року відмовила Пашковському Л.І. у відкритті касаційного провадження.

3. Суб'єкт права на конституційну скаргу стверджує, що застосування в судових рішеннях у його справі пункту 3 частини другої статті 40 Кодексу спричинило порушення його права на житло, закріпленого статтею 47 Конституції України.

На думку Пашковського Л.І., „суди ототожили <...> звільнення за станом здоров'я та досягнення права на пенсійне забезпечення і вихід на пенсію як звільнення за власним бажанням. Такою мотивацією суди ставлять право людини перебувати на обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов, в залежність від реалізації людиною своїх прав на соціальний захист та на пенсійне забезпечення“. Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає також,

що „судами створено обставини, які обумовлюють висновок про дискримінацію. Зокрема, право на облік у контрольному списку для поліпшення житлових умов і подальше отримання житла мають лише особи, які продовжують перебувати в трудових відносинах, а саме <...> перебувати на службі в Академії внутрішніх справ“.

4. Другий сенат Конституційного Суду України, розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з ухваленням неодностайно Третьою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 6 листопада 2024 року № 221-3(II)/2024 про відмову у відкритті конституційного провадження в цій справі на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить із такого.

4.1. Згідно з пунктами 5, 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити: конкретні приписи закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні приписи Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України; обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону.

На виконання пункту 5 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Пашковський Л.І. у конституційній скарзі навів конкретний припис закону України, який належить перевірити на відповідність Конституції України, – пункт 3 частини другої статті 40 Кодексу, а також конкретні приписи Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, – статті 3, 8, 21, 24, 47.

Намагаючись виконати вимоги пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Пашковський Л.І. виклав власні аргументи для обґрунтування тверджень щодо невідповідності Конституції України пункту 3 частини другої статті 40 Кодексу, формально зазначивши, яке саме з гарантованих Конституцією України прав людини, на його думку, зазнало порушення внаслідок застосування закону (конституційне право на житло – стаття 47 Конституції України).

4.2. Конституційний Суд України неодноразово наголошував, що особа, яка звертається до Конституційного Суду України, повинна не лише зазначити, а й аргументовано довести, як саме оспорюваний закон (окремі його приписи), який був застосований в остаточному судовому рішенні в її справі, порушує її гарантоване Конституцією України право [ухвали Першого сенату Конституційного Суду України від 13 червня 2018 року № 20-у(І)/2018, Другого сенату Конституційного Суду України від 3 червня 2020 року № 10-уп(ІІ)/2020].

В Ухвалі Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України від 30 січня 2024 року № 14-2(ІІ)/2024 наголошено на тому, що «за змістом частини першої, пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ ймовірно порушення гарантованого Конституцією України права людини є наслідком застосування саме оспорюваного суб'єктом права на конституційну скаргу закону (його окремих приписів) в остаточному судовому рішенні в його справі <...>. Себто застосування судом оспорюваного закону (його окремих приписів) в остаточному судовому рішенні суб'єкта права на конституційну скаргу та порушення його гарантованого Конституцією України права людини мають перебувати в прямому причинно-наслідковому зв'язку» (абзац перший підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

Недотримання вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ має місце в разі, коли суб’єкт права на конституційну скаргу:

– не вказав причиново-наслідкового зв’язку між змістом оскаржуваних ним приписів закону та порушенням його конституційного права [абзаци третій, четвертий, п’ятий пункту 2 мотивувальної частини Ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 10 травня 2023 року № 36-у(II)/2023];

– не обґрунтував того, що саме зазначена ним нормативна конструкція оскаржуваних приписів закону причиново-наслідково призводить до втручання в його конституційне право [абзаци другий, третій підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Ухвали Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України від 24 травня 2023 року № 84-2(II)/2023].

4.3. Виходячи із системного аналізу змісту статей 55, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Другий сенат Конституційного Суду України зазначає, що конституційну скаргу не можна вважати прийнятною, якщо вона не містить обґрунтування причиново-наслідкового зв’язку між оскаржуваним приписом закону, застосованим в остаточному судовому рішенні у справі суб’єкта права на конституційну скаргу, та порушенням конституційного права людини, а також якщо встановлено, що застосування оскаржуваного припису закону не призвело до порушення конституційного права людини.

Припис пункту 3 частини другої статті 40 Кодексу встановлює підставу для зняття з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов і перебувають на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, за місцем роботи (стаття 37 Кодексу).

Суди системи судоустрою, що розглядали справу Пашковського Л.І., установили, що на момент ухвалення судових рішень у його справі він перебував на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, за місцем

проживання (стаття 36 Кодексу). Водночас Академія як установа, що не веде обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, за місцем роботи, сформувала Контрольний список, до якого включила громадян, які працюють в Академії та перебувають на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, за місцем проживання.

Суди системи судоустрою, вирішуючи справу Пашковського Л.І., з'ясували правомірність виключення його з Контрольного списку і не ухвалювали рішення щодо зняття його з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, підстави для якого визначені в частині другій статті 40 Кодексу. Крім того, в остаточному судовому рішенні у справі Пашковського Л.І. зазначено, що виключення з Контрольного списку жодним чином не вплинуло на його облік як громадянина, який потребує поліпшення житлових умов.

З огляду на зазначене Другий сенат Конституційного Суду України дійшов висновку, що застосування в остаточному судовому рішенні у справі Пашковського Л.І. пункту 3 частини другої статті 40 Кодексу не призвело до порушення його права на житло, гарантованого статтею 47 Конституції України.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 36, 55, 56, 62, 67, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 54 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Пашковського Леоніда Івановича щодо відповідності

Конституції України (конституційності) пункту 3 частини другої статті 40 Житлового кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

